(1)

॥श्री॥

॥७९ पत्रें॥

॥गीताज्ञानेश्वरी॥ अध्या० १८॥

" Joint project of the Rajawade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai. "

राजवाडे संशोधन मंडळ धुळे

(2)

॥श्रीसच्चिदानंदरूपेण॥जयजयदेवनिर्मळ॥निजजना खिळमंगाळ॥जन्म
॥१॥ जरा जळदजाळ प्रभंजन १॥जयजयदेवप्रबळ॥विदळितामंगाळकुळ॥
निगमागमद्रुमफळ॥फळप्रद॥२॥जयजयदेवसकळ॥विगतविषयवत्सळ॥क
ळितकाळकौतुहळ॥कळातीत ३॥जयजयदेवनिश्चळ॥चळवृत्तपान्नुंदि
उ ळ॥जगोन्मिळणीविरळ॥केळिप्रिय ४॥जयजयदेवनिष्कळ॥स्फुरदमंदा
नंदबहुळ॥नित्यनिरस्ताखिळमळ॥मूळभूत ५॥जयजयदेवस्वप्रकाश॥ज
गदंबुदगगनभास॥भवनोद्भवारंभस्तंभ॥भवध्वंस ६॥जयजयदेवविशुद्ध॥
विबुधहृदयोद्यानद्विरद॥शमदममदनमद॥दयार्णव ७॥जयजयदेवैकरूप॥
अतिरूपतकंदर्पसर्पदर्प॥भक्तभावभुवनदीप॥तापापह ८॥जयजयदेवअ
॥४१०॥ द्वितीय॥परिणतोपरमैकप्रिय॥निजजयजितभजनीय॥मायागम्य ९॥ ॥१॥
जयजयदेवश्रीगुरो॥अकल्पनाकल्पतरो॥स्वसंविद्रुमबीजप्ररोह॥गा
रव्य

Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai

(3)

१

वनें ॥१०॥ हेंकाययेकैकपडेसेंसें ॥ नानापरिभाषावश्रें ॥ स्तोत्रकरुंतुजदोषें ॥
निर्विशेषा ॥११॥ जिहींविशेषणीं विशेषिजे ॥ तेंदृश्यनव्हेरूपतुझें ॥ हेंजाणेंमी
म्हणोनिलाजें ॥ वाननाइहीं ॥१२॥ परिमर्यादेचासागर ॥ हातबांधितयाडगर ॥ २७
जवंनदेखेसुधाकर ॥ उदयाचाला ॥१३॥ सोमकांतनिजनिर्झरीं ॥ चंद्राअर्घ्यदि
नकरी ॥ तेंतोचिअवधारीं ॥ करवीकंजी ॥१४॥ नेणोंकैसेंवसंतसंगें ॥ अवचितया
झाडांचींआंगें ॥ फुटतीतेंतयांनोगोंधपणेंनव्हे ॥१५॥ पद्मिनीरविकिरण ॥ ला
हेमगलाजेकोण ॥ कांजळ्वेंसि दतळेलवण ॥ आंगफुटे ॥१६॥ तैसेंतुतेंमीजेथ
स्मरें ॥ तेथेंमीपणामीविसरें ॥ मगजाकाविवडादेंकरें ॥ नसजेऐसा ॥१७॥ मजतुवां
केलेंजीतैसें ॥ माझेंमीपणधाडुनिदेशें ॥ स्तुतिमिसेंपांचपिसें ॥ बांधलेंवाचे ॥१८॥
नायेन्हवीतन्हींआगवीं ॥ राहोनिस्तुतिजरीकरावी ॥ तेंगुणागुणियांधरावी ॥ स
रोभ्तरिकां ॥१९॥ तरियेकरसाचेंजीतुंलिंग ॥ केविकरूंगुणागुणींभाग ॥ मोतींफो

Joint project of the Rajwade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai.

(4)

डुनिसांदितांचोंरा ॥ कीं ऐसेंचि पसलें ॥ २० ॥ आणि तुं बाप तुंचि माये ॥ इहीं बो
लीं नारुक्ति होये ॥ तरि सोपाधिक आहे ॥ विटाळ तेथें ॥ २१ ॥ जी जालें निपायि
केंआलें ॥ तें गोसावीपण केवि बोलें ॥ तेसें उपाधि उसटलें ॥ कायिवान्ह ॥ २२ ॥ तरि
आत्मा निर्तुं येकसरा ॥ हें हीं म्हणों जातां दातारा ॥ आंतु ह्म तुं बाहिरा ॥ घांपतासी
२३ ॥ म्हणौनि स्तवा तुज लागीं ॥ रुक्ति नेदर वें जगीं ॥ मोनवांचूनि लेणें आंगीं ॥
सुसिनामी ॥ २४ ॥ रुक्ति काहीं न बोलणें ॥ जाकाहीं न करणें ॥ सन्निधि काहीं न
व्हणें ॥ तुझा ठायीं ॥ २५ ॥ तऱ्हीं जिंतलें जैसें भुली ॥ पिसें आळाप घाली ॥ तेसें वान्हुतें
माउली ॥ उपसाहे तुं ॥ २६ ॥ आतां गीता यची मुक्त मुदी ॥ लावीं माझिये वाग्रव
ही ॥ जेमाने हे सभा सेध ॥ सज्जनाचा ॥ २७ ॥ येथें म्हणितलें श्रीनिवृत्ति ॥ नको
हें पुडतिपुडती ॥ परिसीं लोहा घटि किती ॥ वेळवेळां की जोगा ॥ २८ ॥ तवं विनवि
तज्ञानदेव ॥ म्हणे हा कांजी प स्राव ॥ तरि अवधानदेतदेव ॥ ग्रंथा आतां ॥ २९ ॥ जी

गीतारत्नप्रासादाच्चा ।। कळसु अर्थचिंतामणिन्चा ।। सर्वगीतादर्शनाच्चा ।।
पाढाउ जो ।। २० ।। लोकीं तरी आंथी ऐसें ।। जें दुरूनि कळसु दिसे ।। आणि तेथें भे
टीचि हातवसे ।। देवतेचिये ।। २१ ।। तैसें चि येथ ही आहे ।। जें येकें चि येणें अ
ध्यायें ।। आघवा चि दिसताहे ।। गीतागमु तो ।। २२ ।। मी कळसु ययाकारणें ।। अठ
रावा अध्याय म्हणें ।। वाचिला बादरायणें ।। गीताप्रासादा ।। २३ ।। नाहीं कळ
साउपरतें काहीं ।। प्रासादीं काम नाहीं ।। तैसें सांगतसे गीताही ।। संपलेपणें ।। २४ ।।
व्यासें सहजें सूत्रीं बळी ।। तेणें निगमरत्नाच्चळीं ।। उपनिषदां चीमाळी ।।
माजिरवांडिली ।। २५ ।। तेथें त्रिवर्गिकांचा उपरु ।। आडव निघाला अपार ।।
ता महाभारत प्रकार ।। सवंता केला ।। २६ ।। माजि आत्मज्ञानाचें येकवाट ।। दळ
वाडें झाडुनि चोखट ।। घडिलें पार्थवैकुंठ ।। संवाद कुसरी ।। २७ ।। निवृत्तिसूत्र
सोडणियां ।। सर्वशास्त्रार्थ पुरवणियां ।। आवो साधिला मांडणियां ।। मोक्षरेखे

॥गीताज्ञा० चा॥३८॥ ऐसे निकरितां उपसारा॥ पंधराअध्याय तया पन्हरा॥ म्हणि निर्वाळ अध्या०॥
लेयां पुरा॥ प्रासाद जाला॥ ३९॥ उपरि सोळावा अध्याय॥ तो ग्रीवे घंटेचा आवे॥ ॥१८॥
॥३॥ सप्तदश तो चिगवो॥ पडिघाणिये॥ ४०॥ तयावरि अष्टादश॥ तो अपैसा मांड
लाचा कळस॥ उपरि गीतादिकी व्यास॥ ध्वजे लागला॥ ४१॥ म्हणोनि मागील अ
ध्याय॥ जे चढतया क्रमीचे आय॥ तयाचें पुरें दावित आहे॥ आपुला आंगीं॥ ४२॥
जालेया कामा नाहीं चोरी॥ ते कळसें होय उजरी॥ ते वि अष्टादश विवरी॥ सा
घंत गीता॥ ४३॥ ऐसा व्यासें विंदाणियें॥ गीताप्रासाद सोडणिये॥ आपण निर
खिले प्राणिये॥ नानापरी॥ ४४॥ येक प्रदक्षिणा जयाचिया॥ बाहिरी निकरि
तया॥ येक श्रवण मिसें छाया॥ सेविती सावा॥ ४५॥ येक अवधानाचा पु
ना॥ विडा पाउडसी तरा॥ देउनि रिगति गाभारां॥ अर्थज्ञानाचा॥ ४६॥ तेनि ॥३॥
॥४१२॥ जबोधें उराउरी॥ भेटति आत्मया श्रीहरी॥ परि मोक्षप[illegible]दीं सरी॥ सर्वांही

Joint project of the Rajwade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai

आंची ॥ ४७ ॥ समर्थाचे पंक्तिभोजनें ॥ ताळिलैं बें लिं येकपकान्नें ॥ तेवि
श्रवणें अर्थपवणें ॥ मोक्षविलासें ॥ ४८ ॥ ऐसा गीतावैळवप्रासाद ॥ अग्रांवा
कळसविशद ॥ म्यांम्हणीतला हा भेद ॥ जाणोनियां ॥ ४९ ॥ आतां ससादशापा
ठीं ॥ अध्यायकेसेनिउची ॥ तो संबंधसांगो धिची ॥ दिसे तैसा ॥ ५० ॥ नमोडतां
दोन्हीआकार ॥ घडलें येकचि शरीर ॥ हें अर्धनारीनटेश्वर ॥ रूपीं दिले ॥ ५१ ॥
कां गंगायमुनाउदक ॥ वोघबाळों वेगळिक ॥ दाबी होउनि येक ॥ पाणीपणें ॥ ५२ ॥
नानाबांटली दिवसें ॥ कळा बिंबी जैसी ॥ परि सिनानेले वेजेसे ॥ चंद्रींनाहीं ॥ ५३ ॥
तैसी सिनानीव्याह्या पदें ॥ श्लोकातो श्लोकावछेदें ॥ अध्याय अध्यायभेदें ॥
गमेकीर ॥ ५४ ॥ परिप्रमयाचीउजरी ॥ अनानरूपनधरी ॥ नानारत्नमणीदो
री ॥ येकिचिजैसी ॥ ५५ ॥ मोतियें मेळउनि बहुवें ॥ येकावळीचा पाडु आहे ॥
परि शोभे रूप हो ये ॥ येकचि तेथें ॥ ५६ ॥ फुलां फुलसरांचें लेखचें दो ॥ दत्ति

(8)

॥गी॰ज्ञान॰ ॥४॥ डुजी आंगुळीनपडे ॥ श्लोकअध्यायतेणेंपाडें ॥ जाणावेहे ॥५७॥ सातश
तेंश्लोक ॥ अध्यायअवरांचेंलेख ॥ परि देवबोलिलेयेक ॥ जेंदुजें नाहीं ॥५८॥ ॥अध्या॥ ॥१८॥
म्यांहीनसीउनितेसोये ॥ ग्रंथाव्यक्तिकेलीआहे ॥ प्रस्कततेणेंनिर्वाहें ॥ निरो
पणआयिका ॥५९॥ तरिसातशांचाअध्यावो ॥ यावतांपुरताठावो ॥ जेंसपूतांश्लो
कंदेवो ॥ ऐसेंबोलिले ॥६०॥ नाब्रह्मनामाचाविषं ॥ बुद्धिसांडुनिआस्तिकी ॥
कर्मेंकाजेतितिलुकीं ॥ असतेंहोती ॥६१॥ हाऐकोनिदेवाचाबोल ॥ अर्जु
ना आलाडोल ॥ म्हणेकर्मनिषमकेवळादेखौ ॥६२॥ तोअज्ञानअंधतवंब ॥
पुडा ॥ ईश्वरश्चिनेदखेयेवढा ॥ तेथंनावकापुढं ॥ कांसुझेतया ॥६३॥ आणि
रजतमेंदोन्ही ॥ गेलियांविश्रश्रद्धासाह्ने ॥ तेकांळागेअभिधानें ॥ ब्रह्माचि
॥४१॥ ये ॥६४॥ मगकोतारवमदणें ॥ बरतेवारलघावणें ॥ छंदेंपडिलेंखेळणें ॥ ना

॥४॥

गिणींचें तें ॥ ६५ ॥ तैसीं कर्में चितवी द्वाडें ॥ तयाहीजन्मांतराचिकडे ॥ उमेळावेयेव
ढे ॥ कर्मामाजि ॥ ६६ ॥ नाविपायेंहेंउजूहोये ॥ तरिज्ञानाचीचियोग्यताआहे ॥ येऱ्हवीं
येणेंचिजाये ॥ निरयाळया ॥ ६७ ॥ कर्मेंहागावबरी ॥ अहातीबहुवाअवसरी ॥ आतां
कर्मठां कैंवारी ॥ मोक्षाचिये ॥ ६८ ॥ तरि फिटो कर्माचा पांग ॥ कीजोअवघाचित्याग ॥
आदरिजोअव्यंग ॥ सन्यासतो ॥ ६९ ॥ कर्मबाधेचीकहीं ॥ जेथेंभयाचीगोष्टीनाहीं ॥
होय तेंआत्मज्ञानजिहीं ॥ स्वाधीनकेलें ॥ ७० ॥ ज्ञानाग्निचेआवाहनमंत्र ॥ जेंज्ञानपिकतेंसु
क्षेत्र ॥ ज्ञानआकर्षीतेंसूत्र ॥ तंतुजेंकां ॥ ७१ ॥ तेदोन्हीसन्यासत्याग ॥ अनुसुनिसु
टोजग ॥ तरिहेंचिआतांचांग ॥ व्यक्तिपुसों ॥ ७२ ॥ ऐसेंम्हणोनिपार्थें ॥ त्यागसन्यास
व्यवस्थे ॥ रूपहोवयाजेथें ॥ प्रश्नकेला ॥ ७३ ॥ तेथेंप्रत्युत्तरें बोलली ॥ श्रीइछेंजेंत्वा
वळली ॥ तयाव्यक्तिजाली ॥ अष्टादशा ॥ ७४ ॥ एवंजन्यजनकभावें ॥ अध्यायअ
ध्यायांतें प्रसवे ॥ आतांऐकाबरवें ॥ पुसिलेंतें ॥ ७५ ॥ परिपांडुकुमरें तेणें ॥ देवाचें

(10)

॥गीताज्ञा० ॥५॥ सरतांबोलणें॥ जाणोनियां अंतःकरणें॥ काणीघेतला॥ ७६॥ ऐसेंकवीतत्व ॥अध्या ॥१८॥
विषींझाला॥ तोनिश्चितकीरव्याहेजाला॥ परिदेवनाहे उगला॥ हेंसाहावेना
॥७७॥ वत्सधालयाहीवनी॥ धेनूनवचावीदुरी॥ अनन्यप्रीतिचीपरी॥ ऐसीचि
आहे॥ ७८॥ तेणेंकांजेंहींविणाबोलावें॥ तेंदेखिलें तऱ्ही पहावें॥ भोगितांचाड
दुणावे॥ पादियेंताचाठायीं॥ ७९॥ ऐसाप्रेमाचाहेजाति॥ पार्थतवंतेचिमूर्ती॥ म्ह
णोनिकरूंलाहेखंती॥ उगेपणाची॥ ८०॥ आणिसंवादाचेनिमिसें॥ जेंअव्यव
हारीवस्तुअसे॥ तेचिसोगिजेकांजैसें॥ आरिसांरूप॥ ८१॥ मगसंवादतोपार
खे॥ तरिभोगणेंभोरितीथोके॥ हेकांसाहावेलसुखें॥ लांचावलेयां॥ ८२॥ याला
गित्यागसंन्यास॥ पुसावयाचेंघेउनिमिस॥ उपलविलेंचिदुस॥ गीतेचेंतें॥ ८३॥
॥४१४॥ अठरावांअध्यायनोहे॥ हेएकाध्यायीगीताचिआहे॥ जेंवासरुचिगायदुहे॥
तेंवेळकायिसी॥ ८४॥ तैसीसंपतांही अवसरीं॥ गीताआदरविलीमाघारी॥

(11)

स्वामिचरत्याच्यानकरी॥ संवादकायी॥८५॥ परिहें असोऐसें॥ अर्जुनेंपुसिजेतअ
से॥ म्हणेविनती विश्वेशों॥ अवधारिजे॥८६॥ अर्जुन उवाच॥ सन्यासस्यमहाबाहो
तत्वमिछामिवेदितुं॥ त्यागस्यचह्रषीकेशपृथक्केशीनिषूदन॥ १॥ टिका॥ ८५॥
हांजीसन्यासआणित्यागा॥ यादोहींयेकअर्थीलागा॥ जैसासंगातआणिसंगा॥ सं
गातेंचिबोलिजे॥ ८७॥ तैसात्यागेंसन्यासें॥ त्यागचिबोलिजेतअसे॥ आमचेनित
वंमानसें॥ हेंचिजाणिजे॥ ८८॥ नांकाहींआथिअर्थभेद॥ तोदेवकरितविशद॥ येथें
म्हणेमुकुंद॥ भिन्नचिपैंहें॥ ८९॥ श्रीभगवानुवाच॥ काम्यानांकर्मणांन्यासं
संन्यासंकवयोविदुः॥ सर्वकर्मफलत्यागंप्राहुस्त्यागंविचक्षणाः॥ २॥ टिका॥
यावरितोदृपाळ॥ संतोषोनिगोपाळ॥ बोलिलाबोलप्रांजळ॥ बोलेंयेकें॥ ९०॥ येव्हवींअ
र्जुनातुझामनीं॥ त्यागसन्यासदोन्हीं॥ येकार्थगमलेहें मानीं॥ मीहींसाच॥ ९१॥ की
रदोहींयिहींशब्दीं॥ त्यागचिबोलिजेगाचिशुद्धी॥ परिकारणयेथें भेदीं॥ येतुलेंचि
॥९२॥

A joint project of the Rajwade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai

(12)

॥गीता० ॥६॥ जेंनिपडुनिकर्मसांडिजे ॥ तेंसांडणेंसंन्यासम्हणिजे ॥ आणिफळमात्रकांत्या
गिजे ॥ तोत्यागराया ॥ ९३ ॥ परिकोणाकर्मांचेंफळ ॥ सांडिजेकोणकर्मकेवळ ॥ हेंसां ॥अध्या
गोंतुजविवळ ॥ चित्तदेपां ॥ ९४ ॥ तरिअपैसींदांगींडोंगर ॥ झाडेंलवतीअपार ॥ ॥१८॥
तैसेंलावेराजागर ॥ नउगवतीते ॥ ९५ ॥ नपेरितांसैंघतणें ॥ उगवतीतैसेंशालिचें
होणें ॥ नाहींगाराबाउणें ॥ जयापरी ॥ ९६ ॥ कांअंगजालेंसहाजें ॥ परिलेणेंउ
द्यमेंकीजे ॥ नदीअपैसीआपादिजे ॥ विहिरीजेवीं ॥ ९७ ॥ तैसेंनित्यनैमित्तिक ॥
कर्महोयस्वभाविक ॥ परिनकामितांकामिक ॥ ननिफजेजें ॥ ९८ ॥ कामनचेंचि
दळवाडें ॥ जेंउभारावयाघडे ॥ अश्वमेधादिकपुढें ॥ यागजेथें ॥ ९९ ॥ वापीकूप
आराम ॥ अग्रहारेंहानमहाग्राम ॥ आणिकहीनानासंभ्रम ॥ व्रतांचेते ॥ १०० ॥
ऐसेंइष्टापूर्तसकळ ॥ जयाकामनायेकमूळ ॥ जेंकेलेंभोगवीफळ ॥ बांधोनि
॥४१५॥ यां ॥ १ ॥ देहाचयागावांआलेयां ॥ जन्ममृत्यूचयासोहळेयां ॥ नाम्हणोंनयेगा

॥६१॥

Rajwade Sanshodhan Mandal, Dhule and Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai

घर्नेंजया ॥ जयापरी ॥ १०२ ॥ कांलल्हाटिचें लिहिलें ॥ नमोडेगा काहीं केलें ॥ का
ळेंगोरेपण धूतलें ॥ फिटोंनेणे ॥ ३ ॥ केलें काम्यकर्मुपें तैसें ॥ फळभोगावया घ
रणेंबैसे ॥ नफेडितां रिणजैसें ॥ बोसंडेना ॥ ४ ॥ कांनांमनाहीं नकारितां ॥ अवसां
तघडे पांडुसुता ॥ तरिवायकांउनजुंपतां ॥ लागेजैसौं ॥ ५ ॥ गुळनेणतां तोंडीं ॥ घा
तलादेखिगोडी ॥ आगीमानुनि राखोंडी ॥ चेंपिलापोळ ॥ ६ ॥ काम्यकर्म हें येक ॥
सामर्थ्यें आंघिस्वभाविक ॥ म्हणोनिनको कवतिक ॥ मुमुक्षें येथें ॥ ७ ॥ किंबहु
नापार्था ऐसें ॥ काम्यकर्म रागा असें ॥ तें त्याजिजे विषजैसें ॥ वोकुनियां ॥ ८ ॥ मगतया
त्यागातें जरी ॥ सन्यास ऐसिया भरीं ॥ बोलिजे अंतरंगीं ॥ सर्वद्रष्टा ॥ ९ ॥ हें काम्य
कर्मसांडणें ॥ तें कामनेतें चिउयडणें ॥ घमत्यागें दवडणें ॥ जैसें भय ॥ ११० ॥ आणि
सोमसूर्यग्रहणें ॥ येऊनि करविति पार्वणें ॥ कां मातापितरमरणें ॥ आंकितजे
दिवस ॥ ११ ॥ अथवा अतिथी हान पावे ॥ ऐसें सांपडे जें करावें ॥ तें तें कर्म जाणावें ॥

Rajwade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai

(15)

क्र१

॥गीताटी०॥ ॥७॥ नेमित्तिग ॥१२॥ वारि षिया शोषे गगन ॥ वसंतें दुणावे वन ॥ देह शृंगारीं यो
वन ॥ दङ्गाजेसी ॥१३॥ कां सोमकांत सोमें पाल्हाळे ॥ सूर्यें फांकती कमळें ॥ ये ॥अध्या॥ ॥१८॥
थें असे तें चि परघले ॥ आनन ये ॥१४॥ तैसें नित्य जें कांकर्म ॥ तें चि नैमित्यकांचें
ळा हे नियम ॥ येथें उंचावे तेणें नाम ॥ नैमित्यक होय ॥१५॥ आणि सायंप्रातर्म
ध्यान्हीं ॥ जें करणें तें हो प्रतिदिनीं ॥ परि दृष्टी जैसी लोचनीं ॥ आधिक नोहे ॥१६॥
कांना पर्णि तोंगती ॥ चरणीं जेसी आंथी ॥ नातरि तें दीप्ति ॥ दीपबिंबीं ॥१७॥ वा
सनें दितां जैसे ॥ चंदनीं सौगंध्य असे ॥ अधिकाराचें तैसें ॥ रूप ठेविजे ॥१८॥ नि
त्यकर्म ऐसें जनीं ॥ पार्था बोलिजे तें हे मानीं ॥ एवं नित्य नैमित्तिक दोन्हीं ॥ दाविलीं
तुज ॥१९॥ हे चि नित्य नैमित्यक ॥ अनुष्ठेयकां अवश्यक ॥ म्हणौनि म्हणों पाहातां
॥४१६॥ येक ॥ वांझें याते ॥१२०॥ परि भोजनीं जैसें होये ॥ तृप्ति लाभे फुकजाये ॥ तैसें नित्य
नैमित्तिकीं आहे ॥ सर्वांगीं फळ ॥२१॥ कि उ आगिवां पडे ॥ तैं मळ तुटे वानि चढे ॥

॥७॥

याकर्मातयासांगडें ॥ फळजाणावें ॥ २२ ॥ जेप्रत्यवाय तवींगेले ॥ स्वाधिकारब
हुवेंउजळे ॥ तेथेंहातफळामिळे ॥ सद्गतीसी ॥ २३ ॥ येवढें वरि दिसाळ ॥ नित्यनैमि
त्तिकांआहेफळ ॥ परितें त्यजिजेम्हणे ॥ नक्षत्रींजेसें ॥ २४ ॥ लतापिकेआघवी ॥
तवंच्यातबांधे पालवी ॥ मगहातनलवी माधवी ॥ सोडुनिघाली ॥ १२५ ॥ तैसीनोलां
डितांकर्मरेखा ॥ चित्तदाजे नित्यने मित्तिका ॥ पांवीं फळकांअशेषा ॥ वोताचिमानी
॥ २६ ॥ याकर्मफळत्यागातें ॥ त्यागम्हणती पैंजाणते ॥ एवंसन्यासत्यागतुतें ॥ परिस
विले ॥ २७ ॥ हासन्यासजेंसंभवे ॥ तेंकाम्यबाधेनपवे ॥ निषिद्धतवींस्वभावें ॥ निषे
धेंसांगेलें ॥ २८ ॥ आणिनित्यादिकअसे ॥ जेणेंफळत्यागेंनाशे ॥ शिरलोटलि
याजैसें ॥ येरआंगा ॥ २९ ॥ मगशेषफळपाकांत ॥ तैसेंनिमालयांकर्मजात ॥ आ
त्मज्ञानगिवंसित ॥ अपैसेंये ॥ १३० ॥ ऐसियानिकृत्तिहे दोन्ही ॥ त्यागसन्यासअ
नुष्ठानीं ॥ पडिलेआत्मज्ञानीं ॥ बांधतीपाट ॥ ३१ ॥ नातरिहे निगुतिचुके ॥ मग

Rajwade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai

॥गीता० स्यागकीजेहातलुकें ॥ तेंकाहींनित्यजें आधिकें ॥ गोवीचिपडे ॥५२॥ जेंवोरवद व्या ॥अध्या०
॥८॥ धिअनोळरव ॥ तेंघेतलेंपरतेंविरव ॥ कांजें अन्ननिमित्तांक्षुक ॥ मारिनाकायी ॥१८॥
॥५३॥ म्हणोनित्याज्यनोहे ॥ तेथेंत्यागातें नसुवावें ॥ त्याज्यालागि नहोआवें ॥ लोभा
परीं ॥५४॥ चुकलियांत्यागातें बझें ॥ बोलत्यागाही होयेवाझें ॥ नेदरवतीसर्वत्र डुजें ॥
वितरागातें ॥५५॥ श्लोक ॥ त्याज्यंदोषवदित्येके कर्मप्राह्मनीषिणः ॥ यज्ञ
दानतपःकर्मनत्याज्यमितिचापरे ॥ टीका ॥ येकांफळाभिळावें नटके ॥
तेकर्मातें म्हणाती बद्धकें ॥ जैसेंआपण नग्नपांडकें ॥ जगातें म्हणे ॥५६॥ कां
जिव्हालींपरनोगिया ॥ अनेंदुषी धनंजया ॥ आंगानरूसे कुष्टिया ॥ मासियां
कोंपे ॥५७॥ तैसेंफळकामडुबेळ ॥ म्हणातीकर्मचि किडाळ ॥ मगभिणोंदेती
॥४१७॥ केवळ ॥ त्यजावें ऐसा ॥५८॥ येकम्हणाती यागादिक ॥ करावेचि आवश्यक ॥ जें
हेंवांचूनिशोधक ॥ आननाहीं ॥५९॥ मगमनशुद्धिचामार्गी ॥ जेंविजयी हो

(17)

आवेवेगीं॥ तैंकर्मसंबंधालागी॥ आळसनकीजे॥१४०॥ आंगारआथीशोधावें॥
तरिआगिजेंविनुष्मगावें॥ कांआरिसयालागिसांचावें॥ आधिकेंरज॥४१॥ नाळुगांडी
चोखेंहोआवी॥ ऐसेंआथिजिवें॥ तरिसवेंदगीनमनावी॥ मळीनजेंसी॥४२॥ तेसेंकर्में
कुशाकारें॥ म्हणोनिनेणावीं॥अकेरें॥ कांअन्नलाभेंअसारें॥ रांधितियेजुणें॥४३॥ इहीं
यिहींगाझाबेंदीं॥ येककर्मीबांधावितीबुद्धी॥ ऐसात्यागाविसंवादीं॥ पडोनिवेळा॥४४॥
श्लोक॥ निश्चयंश्रृणुमेतत्रत्यागेभरतसत्तम॥ त्यागोहिपुरुषव्याघ्रत्रिविधःसंप्रकीर्त्ति
तः॥४॥ टिका॥ परिआतांविसंवादूतां॥ फिटे॥ हात्यागाचा॥ निश्चयेंभेटे॥ तेसेंबोलेंगो
मटें॥ अवधानदें॥४५॥ तरित्यागुहायेथेंपांडवा॥ त्रिविधपैंजाणावा॥ तयाहीत्रिधाअव
वा॥ विभागसांगेतां॥४६॥ त्यागाचेतिन्हीप्रकार॥ कीजेतिजरहींगोचर॥ तरहींइत्यर्थां
चेंसार॥ येतुलेंयेथें॥४७॥ मजसर्वज्ञाचियेबुद्धी॥ जेंअलोटमानेंविशुद्धी॥ तेंनिश्च
यतत्वआदीं॥ अवधारींपां॥४८॥ तरिआपुलियेसोडवणे॥ जोमुमुक्षजागोम्हणे॥

॥गीताज्ञा॥ तयासर्वस्वेंकरणें॥ हें चियेक॥४९॥श्लोक॥ यज्ञदानतपःकर्म नत्याज्यं कर्मकमेव
॥५॥ तत्॥ यज्ञोदानंतपश्चैवपावनानिमनीषिणां॥५॥टिका॥ जेंयज्ञदानतपादिकें॥ अध्या० ॥१८॥
जेंकर्मैजयेंअवश्यकें॥ तयेंनसंडावीं पांथिकें॥ पाउलेंजैसीं॥१५०॥ हारतलें नदेखि
जे॥ तवंमागनसांडिजे॥ कांनधातांनलोटिजे॥ भाणेंजेवि॥९१॥ नावथडियेनपवतां॥
नसंडीजेकेळिनफळतां॥ कांठेविलें नदिसतां॥ दीपजैसा॥९२॥ तैसीआत्मज्ञानाचा
वियीं॥ जवंनिश्चितिनाहीं निकी॥ तवंनकावें यागादिकीं॥ उदासीन॥९३॥ पैंस्वाधि
कारानुरूपें॥ तियेंदानेंयागतपें॥ अनुष्ठावीं चषाक्षेपें॥ आधिकेंवर॥९४॥ जेंचाल
णेंवेगावतजाये॥ तोवेगबैसावयाचि होय॥ तैसाकर्मातिशयआहे॥ नैष्कर्म्यला
गीं॥९५॥ अधिकेंजवंऔषधी॥ सेवेचिमांडेबाधी॥ तवंमुकिजेव्याधी॥ तयाचिये
॥९६॥ तैसींकर्मेंहातोयातीं॥ जैंकींजेतिययानिगुतीं॥ तैंरजतमेंझडती॥ झाडादेउनि
॥४१८॥ ॥९७॥ कांपाकिचावाटीपुटें॥ भांगाराखारदेणेंघटे॥ तैंकीडझडकरितुटे॥ निर्व्याज

हाेये ॥ ९८ ॥ तैसें निद्याकेलें कर्म ॥ झाडिकरी निरजतम ॥ सत्वशुद्धीचें धाम ॥ डोळां दावी
॥ ९९ ॥ म्हणोनि गा धनंजया ॥ सत्वशुद्धि गिवसीतया ॥ तीर्थें येसावाया ॥ आलीं कर्मे ॥
॥ १९० ॥ तीर्थें बाह्य मळ क्षाळे ॥ कर्मे अभ्यंतर उजळे ॥ एवं तीर्थें जाण निर्मळें ॥ सत्कर्में
चि ॥ ९१ ॥ तृषार्त्ता मरुतदेशीं ॥ झळे अमृतें वोळली जैसी ॥ कां अंधा लागि डोळियांसी ॥
सूर्य आला ॥ ९२ ॥ बुडतया नयी मिधावींनली ॥ पडतया पृथ्वी कळवळली ॥ निमतया
मृत्यु नि दिघली ॥ आयुष्यवृद्धि ॥ ९३ ॥ कर्में कर्म बहुता ॥ मुमुक्षु सोडविले पांडुसुता ॥
जेसो रससरिति मरतां ॥ राखिला विषें ॥ ९४ ॥ तैसी ये कहात वाटिया ॥ कर्में केलीं धनंजया ॥
बद्धकें चि सोडावया ॥ मुख्य होती ॥ ९५ ॥ श्लोक ॥ एतान्यपि तु कर्माणि संगं त्यक्त्वा फ
लानिच ॥ कर्त्तव्यानि तिमे पार्थ निश्चितं मतमुत्तमं ॥ ६ ॥ टिका ॥ आतां हे चि हातवटी ॥
तुज हीसांगोंगो मटी ॥ जया कर्मासि किरीटी ॥ कर्म चि रुसे ॥ ९६ ॥ तरि महायागप्रमु
खें ॥ कर्में निफजतां ही अचुकें ॥ कर्त्तेपणाचें कांनटके ॥ फुंजणें आंगीं ॥ ९७ ॥ जो मोलें

A project of the Rajwade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai

(20)

॥गीता० तीर्थाजाये॥ तयामींयात्राकरितआहें॥ ऐसीश्लाघानोहे॥ तोषजिवीं॥ ६८॥ कांमुद्रा ॥अध्या०
॥१०॥ समर्थाचिया॥ जोयेकटझोंबेनाया॥ तोमींजाणतअसेंया॥ गर्वानिये॥ ६९॥ जोकांसे ॥१८॥
लागोनितेरे॥ तयापकृतीउर्मीनुरे॥ पुरोहितनविस्करे॥ दातेपणें॥ १७०॥ तैसेंकर्त्तत्व
अहंकारें॥ नेघोनियथाअवसरें॥ कृत्यजातांचीं निरहरें॥ सारिजेति॥ ७१॥ आणि
केलाकर्मींपांडवा॥ जोआंधीफळाचायावा॥ तयामोहराहोंनेंदावा॥ मनोरथ॥ ७२॥
आंतआधींचिफळीं आशलुदिया॥ कर्मेआरंभावीं धनंजया॥ परावें बाळधाया॥
पाहिजेजेसें॥ ७३॥ पिंपरुंवांचियाआशा॥ नसिंपिजेपिंपळजेसा॥ तैसयाफळानि
राशा॥ कीजेतिकर्में॥ ७४॥ सांडुनिद्रव्याचीटकुळी॥ गोवारीगावंगोधनें वेंटाळी॥
किंबहुनाकर्मफळीं॥ तैसेंकोजे॥ ७५॥ ऐसाहेहातवटी॥ घेउनिक्रियाजेउठी॥ आ
पुलियाआपणागांठी॥ लाहेचितो॥ ७६॥ म्हणोनिफळत्यागें॥ सांडोनिदेहसंग॥
॥४१९॥ कर्मेंकरावींहाचांग॥ निरोपमाझा॥ ७७॥ जोजीवबंधेंझीणला॥ सुटकेजाल्याचेआपु

Joint project of the Rajwade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai

मूळ प्रत पाहण्यासाठी संपर्क

इतिहासाचार्य वि.का. राजवाडे संशोधन मंडळ, धुळे
राजवाडे पथ, गल्ली नं. १, धुळे-४२४००१ (महाराष्ट्र)
दूरध्वनी क्रमांक (०२५६२) २३३८४८
Email ID : rajwademandaldhule@gmail.com